

67. kirkjuþing 2025 - 2026

4. mál – þskj. 4a

T I L L A G A

að breytingum á starfsreglum um skipulag kirkjunnar í héraði nr. 47/2022-2023.

Flm: Gísli Gunnarsson og **Guðrún Karls Helgudóttir.**

1. gr.

7. gr. starfsreglnanna orðast svo:

Prestaköll í Vesturlandsprófastsdæmi eru eftirtalin og mynduð af þeim sóknum sem hér greinir:

Borgarfjarðarprestakall: Akra-, Álftanes-, Álftártungu- og Borgar-, Borgarnes-, Bæjar-, Fitja-, Hvamms-, Hvanneyrar-, Lundar-, Norðtungu-, Reykholts- og Síðumúla- og Stafholtssóknir.

Garða- og Saurbæjarprestakall: Akranes-, Innra-Hólms-, Leirár- og Saurbæjarsóknir.

Dalaprestakall: Hjarðarholts-, Hvamms-, Kvennabrekku-, Skarðs-, Snóksdals-, Staðarfells- og Stóra-Vatnshornssóknir.

Ólafsvíkur- og Ingjaldshólsprestakall: Ingjaldshóls- og Ólafsvíkursóknir.

Setbergsprestakall: Setbergssókn.

Staðastaðarprestakall: Búða-, Fáskrúðarbakka-, Hellna-, Kolbeinstaða-, Staðarhrauns- og Staðastaðarsóknir.

Stykkishólmsprestakall: Bjarnarhafnar-, Breiðabólsstaðar-, Flateyjar-, Helgafells-, Narfeyrar- og Stykkishólmssóknir.

2. gr.

Starfsreglur þessar sem settar eru með heimild í 8. gr. laga um þjóðkirkjuna nr. 77/2021 öðlast gildi 1. janúar 2026.

Greinargerð.

Í tillögu þessari um breytta prestakallaskipan í Borgarfirði felst að myndað verði eitt nýtt prestakall sem sóknir eftirtalinna prestakalla mynda, þ.e. Borgar-, Reykholts- og Stafholtsprestaköll. Lagt er til að prestakallið nefnist Borgarfjarðarprestakall.

Fjöldi vígðra þjóna í sameinuðu prestakalli breytist ekki.

Tillagan er í samræmi við heildstæða stefnumörkun sem unnið hefur verið eftir síðan árið 2018, og sem nefnd hefur verið „Héraðsmódelið“. Stefnumörkunin felst í því að tryggja að skipulag vígðrar þjónustu styðji sem best við þjónustu kirkjunnar um land allt með því að stækka prestaköllin landfræðilega og efla samstarf vígðra þjóna. Almennt þykir fara betur á því að unnið sé í teyrum frekar en að halda úti einmenningsprestaköllum. Þjónustan verður fjölbreyttari og starfsumhverfi vígðra þjóna og annarra verður betra. Í stefnuskjali því sem lagt var til grundvallar (Héraðsmódelið) segir m.a:

Óbreyttur fjöldi presta í nýjum stækkuðum prestaköllum.

Sóknaskipan óbreytt.

Héraðsmódelið svokallaða er fyrirmyndin, en hún er byggð á samvinnu presta og sérstakri ábyrgð hvers og eins á ákveðnum sóknum í prestakallinu og ábyrgð hvers og eins í ákveðnum málaflokkum. Nafngift þessi á rætur að rekja til sameiningar fjögurra prestakalla á Héraði á Austurlandi.

Meginreglan verði sú að í hverju prestakalli séu starfandi að lágmarki þrír prestar. Frá því geta þó verið frávík þar sem aðstæður eru breytilegar eftir prestaköllum. Þannig verða um sinn einhver prestaköll áfram einmenningsprestaköll eða sóknarprestur og einn prestur þjóna sama kallinu.

Kostir stærri prestakalla eru

- a) betri og fjölbreytilegri þjónusta fyrir sóknarbörn, sem fá aðgang að fleiri prestum*
- b) meiri sérhæfing prestsþjónustunnar*
- c) betra starfsumhverfi prestanna með jöfnun þjónustubyrði*
- d) betri nýting fjármuna og annarra auðlinda*

Skjalið var sent öllum hagsmunaaðilum til kynningar á árinu 2018 og það gert aðgengilegt á vefnum kirkjan.is sömuleiðis. Skjalið fylgir tillögu þessari. Sams konar tillaga um breytta prestakallaskipan í Borgarfirði og hér er lögð fram, var hluti af tillögum biskupafundar.

Vígslubiskup Hólaumdæmis, sr. Gísli Gunnarsson, í forföllum vígslubiskups

Skálholtsumdæmis, boðaði presta og fulltrúa sókna prestakallana til kynningar- og samráðsfundar um tillöguna þann 9. október 2025. Fundinn sátu auk vígslubiskups, biskupsritari, sr. Eva Björk Valdimarsdóttir og lögfræðingur kirkjupings, Guðmundur Þór Guðmundsson.

Tillagan hafði enn fremur verið kynnt á sérstökum fundi á vegum Vesturlandsprófastsdæmis haustið 2018. Þess má geta að margar af eftirfarandi tillögum biskupafundar frá 2018 hafa verið samþykktar og þeim hrint í framkvæmd jafnt í þéttbýli sem dreifbýli.

Mannfjöldi í sóknum prestakallanna er sem hér segir:

	Í þjóðkirkjunni	Gjaldendur	Íbúafjöldi
Borgarprestakall	1.665	1.395	2.538
Akrasókn	33	28	45
Álftanessókn	24	22	33
Álftártungusókn	26	24	35
Borgarsókn	88	78	120
Borgarnessókn	1.494	1.243	2.305
Reykholtsprestakall	675	559	1.113
Bæjarsókn	45	41	77
Fitjasókn	6	6	12
Hvanneyrarsókn	305	241	413
Lundarsókn	36	29	72
Reykholtssókn	236	200	479
Síðumúlasókn	47	42	60
Stafholtsprestakall	235	196	655
Hvammssókn	63	53	415
Norðtungusókn	47	43	58
Stafholtssókn	125	100	182
Samtals í prestak.	2.575	2.150	4.306

Fylgiskjal I

Nýskipan prestakalla

Héraðsmódelið 2018.

Inngangur

Biskupafundur hefur undanfarið unnið að stefnumótun um nýskipan prestakalla á landsvísi. Helstu áhersluatriði eru sem hér segir:

Óbreyttur fjöldi presta í nýjum stækkuðum prestaköllum.

Sóknaskipan óbreytt.

Héraðsmódelið svokallaða er fyrirmyndin, en hún er byggð á samvinnu presta og sérstakri ábyrgð hvers og eins á ákveðnum sóknum í prestakallinu og ábyrgð hvers og eins í ákveðnum málaflokkum. Nafngift þessi á rætur að rekja til sameiningar fjögurra prestakalla á Héraði á Austurlandi.

Meginreglan verði sú að í hverju prestakalli séu starfandi að lágmarki þrír prestar. Frá því geta þó verið frávik þar sem aðstæður eru breytilegar eftir prestaköllum. Þannig verða um sinn einhver prestaköll áfram einmenningsprestaköll eða sóknarprestur og einn prestur þjóna sama kallinu.

Kostir stærri prestakalla eru

- a) betri og fjölbreytilegri þjónusta fyrir sóknarbörn, sem fá aðgang að fleiri prestum
- b) meiri sérhæfing prestsþjónustunnar
- c) betra starfsumhverfi prestanna með jöfnun þjónustubyrði
- d) betri nýting fjármuna og annarra auðlinda

Tillaga að starfsreglum um breytingu á starfsreglum um skipulag kirkjunnar í héraði nr. 1026/2007.

1. gr. *Suðurprófastsdæmi*
 - a. Kirkjubæjarklausturs- og Víkurprestaköll sameinast í eitt prestakall, Kirkjubæjarklausturs- og Víkurprestakall, þar sem sóknarprestur og prestur þjóna.
 - b. Breiðabólstaðar-, Fellsmúla- og Oddaprestaköll sameinast í Breiðabólstaðar- og Oddaprestakall þar sem sóknarprestur og tveir prestar þjóna.
 - c. Eyrarbakka-, Hveragerðis, Selfoss- og Þorlákshafnarprestaköll sameinast í eitt prestakall, Árborgar- og Ölfusprestakall, þar sem sóknarprestur og fjórir prestar þjóna.
 - d. Hruna- og Skálholtsprestaköll sameinast í eitt prestakall þar sem sóknarprestur og einn prestur þjóna.

2. gr. *Kjalarnesprófastsdæmi*

- a. Grindavíkur-, Njarðvíkur-, Keflavíkur- og Útskálaprestaköll sameinast í eitt prestakall, Reykjanesprestakall, þar sem sóknarprestur og fimm prestar þjóna.
- b. Hafnarfjarðar-, Viðistaða- og Tjarnaprestaköll sameinast í eitt prestakall, Hafnarfjarðarprestakall, þar sem sóknarprestur og fjórir prestar þjóna.

3. gr. *Reykjavíkurprófastsdæmi vestra*

- a. Bústaða- og Grensásprestaköll sameinast í eitt prestakall, Fossvogsprestakall, þar sem sóknarprestur og tveir prestar þjóna.
- b. Ás-, Langholts- og Laugarnesprestaköll sameinast í eitt prestakall, Laugardalsprestakall, þar sem sóknarprestur og þrír prestar þjóna.
- c. Dómkirkju-, Hallgríms- og Háteigsprestaköll sameinast í eitt prestakall, Miðborgarprestakall, þar sem sóknarprestur og fjórir prestar þjóna.
- d. Nes- og Seltjarnarnesprestaköll sameinast í eitt prestakall, Seltjarnar- og Nesprestakall, þar sem sóknarprestur og tveir prestar þjóna.

4. gr. *Reykjavíkurprófastsdæmi eystra*

- a. Digranes-, Hjalla-, Kársnes- og Lindaprestaköll sameinast í eitt prestakall, Kópavogsprestakall, þar sem sóknarprestur og sjö prestar þjóna.
- b. Breiðholts-, Fella- og Hóla- og Seljaprestaköll sameinast í eitt prestakall, Breiðholtsprestakall, þar sem sóknarprestur og fjórir prestar þjóna.
- c. Árbæjar-, Grafarholts- og Grafarvogsprestaköll sameinast í eitt prestakall, Árbæjar- og Grafarprestakall, sem sóknarprestur og sjö prestar þjóna.

5. gr. *Vesturlandsprófastsdæmi*

- a. Garða- og Saurbæjarprestaköll sameinast í eitt prestakall, Hvalfjarðarprestakall, þar sem sóknarprestur og tveir prestar þjóna.
- b. Borgar-, Hvanneyrar-, Reykhólts- og Stafholtsprestaköll sameinast í eitt prestakall, Borgarfjarðarprestakall, þar sem sóknarprestur og þrír prestar þjóna.
- c. Ólafsvíkur- og Ingjaldshóls-, Setbergs-, Staðastaðar- og Stykkishólmsprestaköll sameinast í eitt prestakall, Snæfellsnesprestakall, þar sem sóknarprestur og þrír prestar þjóna. Syðstu sóknir Staðarstaðarprestakalls fari undir Borg.

6. gr. *Vestfjarðaprófastsdæmi*

- a. Reykhóla- og Hólmavíkurprestaköll sameinast í eitt prestakall, Breiðafjarðar- og Strandaprestakall, þar sem sóknarprestur og einn prestur þjóna.
- b. Bolungarvíkur-, Holts-, Ísafjarðar- og Þingeyrarprestaköll sameinast í eitt prestakall, Vestfjarðaprestakall, þar sem sóknarprestur og þrír prestar þjóna.

7. gr. *Húnavatns- og Skagafjarðarprófastsdæmi*

- a) Melstaðar-, Hvammstanga-, Skagastrandar- og Þingeyraklaustursprestaköll sameinast í eitt prestakall Húnavatnsprestakall, þar sem sóknarprestur og þrír prestar þjóna.
- b) Miklabæjar-, Glaumbæjar-, Hofsós- og Hóla- og Sauðárkróksprestaköll sameinast í eitt prestakall, Skagafjarðarprestakall, þar sem sóknarprestur og þrír prestar þjóna.

8. gr. *Eyjaafjarðar- og Þingeyjarprófastsdæmi*

- a) Akureyrar- og Laugalandsprestaköll sameinast í eitt prestakall, Eyjaafjarðarprestakall, þar sem sóknarprestur og tveir prestar þjóna.

- b) Ólafsfjarðar- og Siglufjarðarprestaköll sameinist í eitt prestakall, Fjallabyggðarprestakall, þar sem sóknarprestur og einn prestur þjóna.
- b) Húsavíkur-, Grenjaðarstaða- og Skútustaðaprestaköll sameinist í eitt prestakall, Þingeyjarprestakall, þar sem sóknarprestur og tveir prestar þjóna.
- c) Skinnastaðar- og Langanesprestaköll sameinist í eitt prestakall, Skinnastaðar- og Langanesprestakall, þar sem sóknarprestur og einn prestur þjóna.

9. gr. *Austurlandsprófastsdæmi*

- a) Djúpavogs-, Heydala-, Kolfreyjustaðar-, Eskifjarðar- og Norðfjarðarprestaköll sameinist í eitt prestakall Austfjarðaprestakall, þar sem sóknarprestur og fjórir prestar þjóna.

Þau prestaköll sem ekki er getið um í ofangreindum tillögum breytast ekki.

Greinargerð:

Skipan prestakalla þjóðkirkjunnar og stærð þeirra hefur áhrif á samstarf presta og þjónustu við sóknarbörn. Með stækkun prestakalla hyggst þjóðkirkjan ná enn frekar því meginmarkmiði sínu að efla boðun fagnaðarerindisins í orði og verki.

Með stækkun prestakalla munu flest einmenningsprestaköll heyra sögunni til. Samstarf presta mun eflast og möguleikar sóknarbarna á bættari og sérhæfðari þjónustu í hverju prestakalli munu aukast.

Kirkjuþing 2010 samþykkti megináherslur sem fram voru settar í skýrslu nefndar um heildarskipan þjónustu kirkjunnar. Kirkjuþing 2010 samþykkti þá framtíðarsýn á starfsháttum kirkjunnar sem felast í samstarfssvæðum sókna, skilgreiningu á grunnþjónustu kirkjunnar og samþættingu við samþykktir um innri málefni kirkjunnar. Þar er lagt upp með að inntak þjónustunnar, umgjörð og skipulag skuli hverfast um eftirfarandi fimm þætti: 1. Helgihald 2. Boðun og fræðslu 3. Kærleiksþjónustu, 4. Sálgæslu og hjálparstarf, 5. Menningu og listir, staðbundna þjónustu og nýjar leiðir.

Um þjónustubyrgði á hvern prest skal líta til eftirtalinna atriða:

- Í kirkjujarðasamkomulaginu svokallað frá 10. janúar 1997 (60. gr. laga um stöðu, stjórn og starfshætti þjóðkirkjunnar) er mannfjöldaviðmið sett varðandi fjölgun eða fækkun prestsembætta, þar er miðað við 5000 manns. Þ.e.a.s. fjölgi skráðum meðlimum þjóðkirkjunnar um 5000 skuldbindur ríkið sig til að greiða laun 1 prests til viðbótar því sem greinir frá í samkomulaginu, hið sama á við um frekari fjölgun. Fækki meðlimum um 5000 fækkar embættum um 1, hið sama á við um frekari fækkun.
- Í samþykktum um innri málefni þjóðkirkjunnar frá 2009 er fjallað um ákvæði um messuskyldu. Þar er sett viðmið um fjölda sóknarbarna, 2000 talsins, þar sem haldin skuli almenn guðsþjónusta hvern helgan dag ársins. Séu sóknarbörn frá 750-2000 skuli að lágmarki haldin almenn guðsþjónusta annan hvern sunnudag, auk stórhátíða.

Hið opinbera miðar við 5000 manns, varðandi fjölgun eða fækkun embætta um eitt. Þar er því samhengi á milli 5000 sóknarbarna og eins embættis. Í samþykktunum um innri málefni

Þjóðkirkjunnar er lagt upp með annað viðmið er snýr að sóknarbörnum og því hve oft skal efna til almennrar guðsþjónustu. Þar er miðað við 2000 sóknarbörn.

Þessar tölur veita því ákveðnar mælistikur þegar leggja skal upp þjónustubyrði á hvern prest, þ.e.a.s. varðandi mannfjölda. Má því ætla að einn prestur skuli að lágmarki þjónusta 2000 manns. Fleiri atriði skal jafnframt taka til skoðunar við skipun prestakalla og ákvörðun á þjónustubyrgði, svo sem fjölda sókna innan prestakalls, hvernig samgöngum er háttað og færð á vegum, sérstaða helgistaða og annað.

Tillögurnar nú um stækkun prestakalla byggjast á ofangreindum samþykktum kirkjupings og samþykktum um innri málefni kirkjunnar. Eftir sem áður er sóknin grunneining þjóðkirkjunnar og starfsvettvangur hennar á hverjum stað, sjálfstæð fjárhagsleg og félagsleg eining. Með þessum tillögum eru ekki lagðar til neinar breytingar á sóknarskipan.

Sóknarprestur og prestar eru samstarfsmenn í sóknum prestakalls og ber að haga þjónustu sinni og samstarfi í samræmi við það. Báðir lúta þeir tilsjón prófasts og biskups. Samstarf sóknarprests og presta byggist á starfsreglum, lögum og siðareglum. Prófastur annast um skiptingu starfa milli presta þar sem fleiri en einn prestur þjónar í prestakalli og sér til þess að samið sé um það skriflega.

Gert er að jafnaði ráð fyrir að gildistaka sameiningar geti átt sér stað við starfslok hlutaðeigandi presta eða við lok fimm ára skipunartíma. Frá þessu kunna þó að geta orðið frávik ef aðstæður útheimta slíkt.